LLYFR
GENESIS

Hanes y Creu

1 Yn y dechreuad creodd Duw y
nefoedd a'r ddaear. [2]Yr oedd y
ddaear yn afluniaidd a gwag, ac yr oedd
tywyllwch ar wyneb y dyfnder, ac ysbryd
Duw[a] yn ymsymud ar wyneb y dyfroedd.
[3]A dywedodd Duw, "Bydded goleuni."
A bu goleuni. [4]Gwelodd Duw fod y
goleuni yn dda; a gwahanodd Duw y
goleuni oddi wrth y tywyllwch. [5]Galwodd
Duw y goleuni yn ddydd a'r tywyllwch yn
nos. A bu hwyr a bu bore, y dydd cyntaf.
6 Yna dywedodd Duw, "Bydded ffurf-
afen yng nghanol y dyfroedd yn gwahanu
dyfroedd oddi wrth ddyfroedd." [7]A
gwnaeth Duw y ffurfafen, a gwahanodd y
dyfroedd o dani oddi wrth y dyfroedd
uwchlaw iddi. A bu felly. [8]Galwodd Duw
y ffurfafen yn nefoedd. A bu hwyr a bu
bore, yr ail ddydd.
9 Yna dywedodd Duw, "Casgler yng-
hyd y dyfroedd dan y nefoedd i un lle,
ac ymddangosed tir sych." A bu felly.
[10]Galwodd Duw y tir sych yn ddaear,
a chronfa'r dyfroedd yn foroedd. A
gwelodd Duw fod hyn yn dda. [11]Dywed-
odd Duw, "Dyged y ddaear dyfiant,
llysiau yn dwyn had, a choed ir ar y
ddaear yn dwyn ffrwyth a had ynddo, yn
ôl eu rhywogaeth." A bu felly. [12]Dygodd
y ddaear dyfiant, llysiau yn dwyn had yn
ôl eu rhywogaeth, a choed yn dwyn
ffrwyth a had ynddo, yn ôl eu rhyw-
ogaeth. A gwelodd Duw fod hyn yn dda.
[13]A bu hwyr a bu bore, y trydydd dydd.
14 Yna dywedodd Duw, "Bydded
goleuadau yn ffurfafen y nefoedd i
wahanu'r dydd oddi wrth y nos, ac i fod
yn arwyddion i'r tymhorau, a hefyd i'r
dyddiau a'r blynyddoedd. [15]Bydded
iddynt fod yn oleuadau yn ffurfafen y
nefoedd i oleuo ar y ddaear." A bu felly.
[16]Gwnaeth Duw y ddau olau mawr, y
golau mwyaf i reoli'r dydd, a'r golau lleiaf
y nos; a gwnaeth y sêr hefyd. [17]A gosod-
odd Duw hwy yn ffurfafen y nefoedd i
oleuo ar y ddaear, [18]i reoli'r dydd a'r nos
ac i wahanu'r goleuni oddi wrth y tywyll-
wch. A gwelodd Duw fod hyn yn dda. [19]A
bu hwyr a bu bore, y pedwerydd dydd.
20 Yna dywedodd Duw, "Heigied y
dyfroedd o greaduriaid byw, ac uwch-
law'r ddaear eheded adar ar draws ffurf-
afen y nefoedd." [21]A chreodd Duw y
morfilod mawr, a'r holl greaduriaid byw
sy'n heigio yn y dyfroedd yn ôl eu
rhywogaeth, a phob aderyn asgellog yn ôl
ei rywogaeth. A gwelodd Duw fod hyn yn
dda. [22]Bendithiodd Duw hwy a dweud,
"Byddwch ffrwythlon ac amlhewch a
llanwch ddyfroedd y moroedd, a lluos-
oged yr adar ar y ddaear." [23]A bu hwyr a
bu bore, y pumed dydd.
24 Yna dywedodd Duw, "Dyged y
ddaear greaduriaid byw yn ôl eu rhyw-
ogaeth: anifeiliaid, ymlusgiaid a bwyst-
filod gwyllt yn ôl eu rhywogaeth." A bu
felly. [25]Gwnaeth Duw y bwystfilod gwyllt
yn ôl eu rhywogaeth, a'r anifeiliaid yn ôl
eu rhywogaeth, a holl ymlusgiaid y tir yn
ôl eu rhywogaeth. A gwelodd Duw fod
hyn yn dda.
26 Dywedodd Duw, "Gwnawn ddyn
ar ein delw, yn ôl ein llun ni, i lywod-
raethu ar bysgod y môr, ar adar yr awyr,
ar yr anifeiliaid gwyllt, ar yr holl ddaear,
ac ar bopeth sy'n ymlusgo ar y ddaear."
[27]Felly creodd Duw ddyn ar ei ddelw ei
hun; ar ddelw Duw y creodd ef; yn wryw
ac yn fenyw y creodd hwy. [28]Bendithiodd
Duw hwy a dweud, "Byddwch ffrwyth-
lon ac amlhewch, llanwch y ddaear a
darostyngwch hi; llywodraethwch ar
bysgod y môr, ar adar yr awyr, ac ar
bopeth byw sy'n ymlusgo ar y ddaear."
29 A dywedodd Duw, "Yr wyf yn rhoi
i chwi bob llysieuyn sy'n dwyn had ar
wyneb y ddaear, a phob coeden â had yn
ei ffrwyth; byddant yn fwyd i chwi. [30]Ac i
bob bwystfil gwyllt, i holl adar yr awyr,
ac i bopeth sy'n ymlusgo ar y ddaear,

[a]Neu, *a gwynt nerthol.*

popeth ag anadl einioes ynddo, bydd pob llysieuyn glas yn fwyd." A bu felly. 31 Gwelodd Duw y cwbl a wnaeth, ac yr oedd yn dda iawn. A bu hwyr a bu bore, y chweched dydd.

2 Felly gorffennwyd y nefoedd a'r ddaear a'u holl luoedd. 2 Ac erbyn y seithfed dydd yr oedd Duw wedi gorffen y gwaith a wnaeth, a gorffwysodd ar y seithfed dydd oddi wrth ei holl waith. 3 Am hynny bendithiodd Duw y seithfed dydd a'i sancteiddio, am mai ar hwnnw y gorffwysodd Duw oddi wrth ei holl waith yn creu.

4 Dyna hanes cenhedlu'r nefoedd a'r ddaear pan grewyd hwy.

Gardd Eden

Yn y dydd y gwnaeth yr ARGLWYDD Dduw ddaear a nefoedd, 5 nid oedd un o blanhigion y maes wedi dod ar y tir, nac un o lysiau'r maes wedi blaguro, am nad oedd yr ARGLWYDD Dduw eto wedi peri iddi lawio ar y ddaear, ac nad oedd yno ddyn i drin y tir; 6 ond yr oedd tarth yn esgyn o'r ddaear ac yn dyfrhau holl wyneb y tir. 7 Yna lluniodd yr ARGLWYDD Dduw ddyn o lwch y tir, ac anadlodd yn ei ffroenau anadl einioes; a daeth y dyn yn greadur byw. 8 A phlannodd yr ARGLWYDD Dduw ardd yn Eden, tua'r dwyrain; a gosododd yno y dyn yr oedd wedi ei lunio. 9 A gwnaeth yr ARGLWYDD Dduw i bob coeden ddymunol i'r golwg, a da i fwyta ohoni, dyfu o'r tir; ac yr oedd pren y bywyd yng nghanol yr ardd, a phren gwybodaeth da a drwg.

10 Yr oedd afon yn llifo allan o Eden i ddyfrhau'r ardd, ac oddi yno yr oedd yn ymrannu'n bedair. 11 Enw'r afon gyntaf yw Pison; hon sy'n amgylchu holl wlad Hafila, lle y ceir aur; 12 y mae aur y wlad honno'n dda, ac yno ceir bdeliwm a'r maen onyx. 13 Enw'r ail yw Gihon; hon sy'n amgylchu holl wlad Ethiopia. 14 Ac enw'r drydedd yw Hidecel; hon sy'n llifo o'r tu dwyrain i Asyria. A'r bedwaredd afon yw Ewffrates.

15 Cymerodd yr ARGLWYDD Dduw y dyn a'i osod yng ngardd Eden, i'w thrin a'i chadw. 16 Rhoddodd yr ARGLWYDD Dduw orchymyn i'r dyn, a dweud, "Cei fwyta'n rhydd o bob coeden yn yr ardd, 17 ond ni chei fwyta o bren gwybodaeth da a drwg, oherwydd y dydd y bwytei ohono ef, byddi'n sicr o farw."

18 Dywedodd yr ARGLWYDD Dduw hefyd, "Nid da bod y dyn ar ei ben ei hun; gwnaf iddo ymgeledd cymwys." 19 Felly fe luniodd yr ARGLWYDD Dduw o'r ddaear yr holl fwystfilod gwyllt a holl adar yr awyr, a daeth â hwy at y dyn i weld pa enw a roddai arnynt; a pha enw bynnag a roes y dyn ar unrhyw greadur, dyna fu ei enw. 20 Rhoes y dyn enw ar yr holl anifeiliaid, ar adar yr awyr, ac ar yr holl fwystfilod gwyllt; ond ni chafodd ymgeledd cymwys iddo'i hun. 21 Yna parodd yr ARGLWYDD Dduw i drwmgwsg syrthio ar y dyn, a thra oedd yn cysgu, cymerodd un o'i asennau a chau ei lle â chnawd; 22 ac o'r asen a gymerodd gwnaeth yr ARGLWYDD Dduw wraig, a daeth â hi at y dyn. 23 A dywedodd y dyn,

"Dyma hi!
Asgwrn o'm hesgyrn, a chnawd o'm
cnawd.
Gelwir hi yn wraig,
am mai o ŵr[b] y cymerwyd hi."

24 Dyna pam y bydd dyn yn gadael ei dad a'i fam, ac yn glynu wrth ei wraig, a byddant yn un cnawd. 25 Yr oedd y dyn a'i wraig ill dau yn noeth, ac nid oedd arnynt gywilydd.

Anufudd-dod Dyn

3 Yr oedd y sarff yn fwy cyfrwys na'r holl fwystfilod gwyllt a wnaed gan yr ARGLWYDD Dduw. A dywedodd wrth y wraig, "A yw Duw yn wir wedi dweud, 'Ni chewch fwyta o'r un o goed yr ardd'?" 2 Dywedodd y wraig wrth y sarff, "Cawn fwyta o ffrwyth coed yr ardd, 3 ond am ffrwyth y goeden sydd yng nghanol yr ardd dywedodd Duw, 'Peidiwch â bwyta ohono, na chyffwrdd ag ef, rhag ichwi farw.'" 4 Ond dywedodd y sarff wrth y wraig, "Na! ni fyddwch farw; 5 ond fe ŵyr Duw yr agorir eich llygaid y dydd y bwytewch ohono, a byddwch fel Duw[c] yn gwybod da a drwg." 6 A phan ddeallodd y wraig fod y pren yn dda i fwyta ohono, a'i fod yn deg i'r golwg ac yn bren i'w ddymuno i beri doethineb, cymerodd o'i ffrwyth a'i fwyta, a'i roi hefyd i'w gŵr, a bwytaodd yntau. 7 Yna agorwyd eu llygaid hwy ill dau i wybod eu bod yn noeth, a gwnïasant ddail ffigysbren i wneud ffedogau iddynt eu hunain.

[b] Yr Hebraeg yn chwarae ar y geiriau *'issa* (gwraig) a *'is* (gŵr).

[c] Neu, *duwiau*.

8 A chlywsant sŵn yr ARGLWYDD
Dduw yn rhodio yn yr ardd gyda hwyr y
dydd, ac ymguddiodd y dyn a'i wraig o
olwg yr ARGLWYDD Dduw ymysg coed y
ardd. 9 Ond galwodd yr ARGLWYDD
Dduw ar y dyn, a dweud wrtho, "Ble'r
wyt ti?" 10 Atebodd yntau, "Clywais
dy sŵn yn yr ardd, ac ofnais oherwydd
fy mod yn noeth, ac ymguddiais."
11 Dywedodd yntau, "Pwy a ddywedodd
wrthyt dy fod yn noeth? A wyt ti wedi
bwyta o'r pren y gorchmynnais iti beidio
â bwyta ohono?" 12 A dywedodd y dyn,
"Y wraig a roddaist i fod gyda mi a roes i
mi o ffrwyth y pren, a bwyteais innau."
13 Yna dywedodd yr ARGLWYDD Dduw
wrth y wraig, "Pam y gwnaethost hyn?"
A dywedodd y wraig, "Y sarff a'm
twyllodd, a bwyteais innau."

Dedfryd Duw

14 Yna dywedodd yr ARGLWYDD
Dduw wrth y sarff:
"Am iti wneud hyn, yr wyt yn fwy
melltigedig
na'r holl anifeiliaid,
ac na'r holl fwystfilod gwyllt;
byddi'n ymlusgo ar dy dor,
ac yn bwyta llwch holl ddyddiau dy
fywyd.
15 Gosodaf elyniaeth hefyd rhyngot ti a'r
wraig,
a rhwng dy had di a'i had hithau;
bydd ef yn ysigo dy ben di,
a thithau'n ysigo'i sawdl ef."
16 Dywedodd wrth y wraig:
"Byddaf yn amlhau yn ddirfawr dy
boen a'th wewyr;
mewn poen y byddi'n geni plant.
Eto bydd dy ddyhead am dy ŵr,
a bydd ef yn llywodraethu arnat."
17 Dywedodd wrth Adda:
"Am iti wrando ar lais dy wraig,
a bwyta o'r pren y gorchmynnais i ti
beidio â bwyta ohono,
melltigedig yw'r ddaear o'th achos;
trwy lafur y bwytei ohoni holl
ddyddiau dy fywyd.
18 Bydd yn rhoi iti ddrain ac ysgall, a
byddi'n bwyta llysiau gwyllt.
19 Trwy chwys dy wyneb y byddi'n bwyta
bara
hyd oni ddychweli i'r pridd,
oherwydd ohono y'th gymerwyd;
llwch wyt ti, ac i'r llwch y dychweli."
20 Rhoddodd y dyn i'w wraig yr enw Efa,
am mai hi oedd mam pob un byw. 21 A
gwnaeth yr ARGLWYDD Dduw beisiau
crwyn i Adda a'i wraig, a'u gwisgo
amdanynt.
22 Yna dywedodd yr ARGLWYDD
Dduw, "Y mae'r dyn fel un ohonom ni,
yn gwybod da a drwg. Yn awr, rhaid iddo
beidio ag estyn ei law a chymryd hefyd o
bren y bywyd, a bwyta, a byw hyd byth."
23 Am hynny anfonodd yr ARGLWYDD
Dduw ef allan o ardd Eden, i drin y tir y
cymerwyd ef ohono. 24 Gyrrodd y dyn
allan; a gosododd gerwbiaid i'r dwyrain
o ardd Eden, a chleddyf fflamllyd yn
chwyrlïo, i warchod y ffordd at bren y
bywyd.

[ch] Hebraeg, *canah*. Cymh. *Cain*. [d] Felly Fersiynau. Hebraeg heb " *Gad ... maes.*"

Y BEIBL YN GYMRAEG
(THE BIBLE IN WELSH)